

Vaders en zonen in het rood-wit: vriendjespolitiek of genetisch bepaald?

‘Een voetbalgen be

‘Hij speelt alleen maar bij Ajax vanwege zijn achternaam’ of ‘zijn vader kon een stuk beter voetballen’: het zijn kreten die zoontjes van oud-Ajacieden vast wel eens horen op De Toekomst. Een profvoetballer als vader: opent het deuren of niet?

DOOR **SAM PORSKAMP**

Bashan Enoch, Joe van der Sar, Justin Kluivert, Gabriël Reiziger en Divaio Bobson hebben één droom: het eerste elftal van Ajax halen. Mocht dat ze lukken, treden de talentjes – ze zitten nu nog in de Amsterdamse jeugdopleiding – in de voetsporen van hun vaders Eyong, Edwin, Patrick, Michael en Kevin.

Volgens Wim Anderiesen jr. – zoon van Wim Anderiesen sr., die van 1925 tot 1940 bij Ajax speelde – is er echter nog een lange weg te gaan voor de talenten. De ex-verdediger maakte ruim vijfendertig jaar na zijn vader zijn debuut bij Ajax. Hij ziet een bekende achternaam vooral als een last.

“Er zijn altijd mensen die menen dat je, als zoon van een beroemde vader, voordeel van die naam hebt. Maar ik zeg je dat het eerder nadelen met zich meebrengt, want je wordt altijd vergeleken met iemand die al gestopt is met voetballen. Dan overheerst altijd de herinnering aan het goede. Ik moest daar tegenop boksen,” zegt hij in het jubileumboek *Ajax 1900-2000*. “Jack Reynolds, die

zowel trainer van mijn vader was geweest als van mij, zei mij dat ik een technisch betere voetballer was dan hij (zijn vader, red.). ‘Maar’, zei hij dan veelbetekenend, ‘je kunt nooit beter worden dan hij.’”

Scouting

Maar hadden Anderiesen jr. en al die andere zoontjes van ex-voetballers het sowieso wel geschopt tot Ajax zonder die bekende achternaam? Met andere woorden: speelt het bij de scouting niet onbewust mee als iemand het zoontje is van een goede voetballer? *Mister Ajax* Sjaak Swart – nog altijd veelvuldig te vinden op het jeugdcomplex van Ajax – weet dat een bekende achternaam de poorten van De Toekomst zeker opent voor jonge spelertjes.

“Natuurlijk is dat een voordeel,” zegt de ex-Ajacied. “Je komt overal binnen. Dat is gewoon zo. Als je vader de Champions League heeft gewonnen, kom je als zoon natuurlijk sneller in de jeugdopleiding terecht dan een leeftijdsgenootje. Begrijp me niet verkeerd: als die zoon veel minder talent heeft dan

zijn vader wordt-ie natuurlijk niet zomaar aangenomen. Hij wordt misschien wel eerder gezien met een bekende achternaam, maar hij moet wel kwaliteit hebben.”

David Endt, oud-teammanager van Ajax, kan zich ook niet voorstellen dat sentiment geen enkele rol speelt. “Scouting is ten slotte mensenwerk. Maar om een oud-jeugdtrainer van mij te citeren: Ajax is geen filantropische instelling. De stelregel bij Ajax is dat het gaat om kwaliteit. Ik kan ook geen voorbeelden noemen waarbij de achternaam een rol heeft gespeeld bij de scouting.”

‘AJAX IS GEEN FILANTROPISCHE INSTELLING. DE STELREGEL BIJ AJAX IS DAT HET GAAT OM KWALITEIT’

DAVID ENDT

Patrick Ladru, het huidige hoofd jeugdsouting van Ajax, sluit het eventueel voortrekken van bekende voetballerszoontjes helemaal uit. “Het gaat puur om de kwaliteiten van het spelertje zelf,” zegt Ladru. “Ik heb ooit de zoon van een oud-Ajacied afgewezen, terwijl de oud-speler met mij samenwerkte op De Toekomst. Dat zegt genoeg, lijkt me.”

Endt ziet een bekende achternaam als een nadeel. “Onvermijdelijk krijgen jongens als Joe van der Sar en Justin Kluivert meer aandacht van het publiek en de pers. Veel mensen hebben als eerste reflex om te zeggen: hij speelt alleen

Misschien wel het beste voorbeeld van een speler die last ondervond van zijn achternaam:

maar bij Ajax vanwege zijn achternaam. Ze moeten dus vaak meer presteren dan anderen,” zegt hij.

Fruitschaal

Tot zover de opvattingen binnen de voetballerij zelf. Hoe kijken wetenschappers en deskundigen

buiten de voetbalwereld ernaar? Kinderpsycholoog Nelleke van Uden denkt dat het hebben van een ex-voetballer als vader twee kanten op kan gaan. Aan de ene kant blijkt uit onderzoek dat het hebben van een rolmodel een positieve invloed heeft op een kind, aan

‘WAT HET HUILEN BETREFT LIJK JE MEER OP JE MOEDER!’

“Was jij ook snel vroeger,” vraagt Gabriël Reiziger (10) verbaasd aan zijn vader Michael (42). “Ik was supersnel, man.” De karakteristieke glimlach verschijnt op Michaels gezicht. “Hij heeft me nooit zien voetballen, alleen bij de veteranen. Dat is natuurlijk wel andere koek dan mijn hoogtijdagen.”

Gabriël wil niets liever dan profvoetballer worden. Hij speelt nu bijna twee jaar in de jeugdopleiding van Ajax. Michael weet nog goed toen hij zijn eerste trainingstenuetje kreeg. “Natuurlijk was ik trots. Hartstikke leuk dat-ie dit nu al bereikt heeft.”

Gabriël vraagt veel aan zijn vader. Hij is erg benieuwd naar hoe Michael alles heeft gedaan. Kon zijn vader bijvoorbeeld goed tegen zijn verlies? “Nee? Ik ook niet,” zegt Gabriël tevreden. “Ik moet altijd huilen als ik verlies.” “Nou, wat dat betreft lijkt je meer op je moeder,” grapt Michael.

Als Michael aan het woord is, luistert Gabriël letterlijk met open mond naar zijn grote voorbeeld. Zijn vader heeft immers alles bereikt wat hijzelf ook wil. Of dat er daadwerkelijk in zit bij zijn zoon is volgens Michael op deze leeftijd moeilijk te zeggen.

“Hij moet nu vooral plezier maken, dat is het belangrijkste. Talent heeft-ie zeker. Hij is snel, technisch en heeft een neusje voor de goal. Natuurlijk is Ajax een prestatieclub, maar ook dan kun je plezier hebben. Kijk maar naar FC Barcelona. Die hebben de grootste lol en winnen daarnaast alles wat er te winnen valt.”

Linkerbeen

Toen de familie Reiziger nog in Spanje woonde, waren vader en zoon onafscheidelijk. Als ze samen gingen voetballen speelde Michael de bal expres op Gabriëls zwakkere linkerbeen. Zelf begon hij pas heel laat met het trainen op zijn verkeerde been. Dat moest zijn zoon dus beter kunnen.

Buiten het trainen op zijn linkerbeen houdt

Michael zich naar eigen zeggen redelijk op de achtergrond. De trainers bij Ajax hebben genoeg verstand van zaken. Michael laat zijn zoon vrij. Hij moet het uiteindelijk toch zelf doen. Door zijn werk als assistent-trainer bij Sparta komt Michael ook steeds minder vaak kijken.

“Dat is wel jammer, ja,” zegt Gabriël enigszins beteuterd. Michael: “Ik breng hem wel zoveel mogelijk van en naar de training. Ik pro-

beer me er zo min mogelijk mee te bemoeien. Waar ik kan helpen, help ik. En als-ie vragen heeft praten we erover.”

Michael en Gabriël Reiziger.
‘Hij moet nu vooral plezier maken.’

staat niet'

Pro Shots / Frank Renia

Daley Blind. Hij knokte, en overwon.

de andere kant kan het hebben van een bekende naam ook een nadelig effect hebben.

Eerst het eerste onderzoek. Daaruit blijkt dat kinderen die aan hun professor denken hun cognitieve test beter maken dan de kinderen die denken aan een fruitschaal. Een kind presteert dus beter als hij of zij zich identificeert met een krachtig persoon. Daarnaast begrijpt de vader het kind ook beter. Hij heeft immers hetzelfde doorgemaakt. Hij begrijpt hoe frustrerend het is als iets niet lukt en dat het niet leuk is om te verliezen. Het is voor het kind prettig dat hij daarin gehoord en gezien wordt door zijn vader.

Onderzoek van de Amerikaanse Carol Dweck wees echter uit dat kinderen die geprezen worden vanwege hun aangeboren intelligentie of vaardigheden zich minder snel uitgedaagd voelen dan kinderen die geprezen worden vanwege hun doorzettingsvermogen en de moeite die ze gedaan hebben om iets te bereiken.

Een bekende naam, met de daarbij horende complimenten, kan dus ook nadelig werken. "Als er tegen een kind gezegd wordt: 'Je bent een goede voetballer', dan wil het kind dat graag zo houden," zegt Van Uden. "Hij voelt zich minder snel geneigd om een moeilijke actie of manoeuvre uit te halen, omdat dat ervoor kan zorgen dat het kind van zijn troon valt. Dat is een bekend effect."

Motivat

Volgens sportpsycholoog Jan Huijbers ligt het wel of niet slagen van een voetballerszoon vooral aan

hoe het kind er zelf mee omgaat. "Zonen van ex-Ajaciëden krijgen vaak te horen dat ze alleen bij Ajax spelen vanwege hun achternaam. Het is voor hen zaak om daar motivatie uit te halen. Zo hard trainen dat de mensen uiteindelijk het omgekeerde gaan zeggen. Dat ze zeggen: 'Hé, dat is de vader van.'"

Dat laatste is Daley Blind aardig gelukt. De zoon van Danny brak door in Ajax 1 en speelt momenteel bij Manchester United. Endt heeft zijn ontwikkeling op de voet gevolgd. Hij zag hoe Daley het nadeel van zijn bekende achternaam omzette naar iets positiefs.

"Dat Daley Blind zo'n fier karakter heeft vind ik opmerkelijk. Hij heeft natuurlijk geleefd in een bepaalde weelde. Dan zie je vaak dat kinderen afhaken bij de eerste de beste tegenslag. Maar Daley niet. Ook toen hij werd uitgefloten door het eigen publiek heeft hij doorgezet. Die weerstand die hij zowel in de jeugdopleiding als bij het eerste elftal van Ajax voelde, hebben hem gevormd tot de uitstekende voetballer die hij nu is."

Voetbalgenen

Hoe zit dat eigenlijk met het overdragen van talent van generatie op generatie? 'Goede genen, hè,' is een veelgehoorde kreet langs het voetbalveld als een zoon net zo goed presteert als de vader. Maar kun je dat wel zo gemakkelijk zeggen? Kan het juiste balgevoel genetisch bepaald zijn?

Hans van Bokhoven, hoogleraar Moleculaire Genetica aan het Radboud universitair medisch centrum, stelt dat een kind van een ex-voetballer wel degelijk meer

kans op een profcarrière heeft dan een kind van bijvoorbeeld een bakker. In alle aspecten die een jongen een goede voetballer maken speelt genetica een rol. "Maar dat is zeker geen simpele genetica," benadrukt Van Bokhoven. "Een voetballen bestaat niet. De snelheid van een voetballer bijvoorbeeld wordt bepaald door zoveel verschillende genetische factoren. En een van die factoren kan weer bestaan uit duizenden genen. Het ligt er maar net aan welke genen je overneemt van je vader en welke van je moeder."

Ze kwamen zo vaak voorbij afgelopen weken: de beelden van een voetballende Johan Cruyff. Ongekende klasse. Zoon Jordi had niet alle genen overgenomen, maar speelde uiteindelijk toch voor FC Barcelona en Manchester United. Sporteconoom Pieter Nieuwenhuis denkt dat Jordi het zonder zijn bekende achternaam niet tot de absolute top had geschopt. "Het merk van de naam is zo groot dat Jordi daar de vruchten van heeft geplukt. Voetbaltechnisch gezien viel hij in de categorie onder de absolute top. Dat was zijn waarde binnen het veld. Voor een club heeft iedere voetballer ook een waarde buiten het veld. Een bekende naam trekt immers media en belangstelling. En daarmee stijgt de waarde van zo'n club."

Nieuwenhuis is het er echter net als alle andere kenners over eens dat voetballers uiteindelijk worden afgerekend op het veld. Een vader die de Champions League heeft gewonnen geeft de zoon misschien een kickstart, maar uiteindelijk moet hij het zelf doen. Vraag dat maar aan Daley Blind.

'IK LEER HEM ZIJN MOND OPEN TE DOEN ALS-IE ERGENS MEE ZIT'

Kevin Bobson (35) kan zich het moment dat Divaio (12) voor het eerst in Ajaxshirt speelde nog goed voor de geest halen. "Dat was een schitterend moment, man. Wauw. Ik keek mijn vrouw aan, zij had tranen in haar ogen natuurlijk. Ik niet hoor. Ik uit mijn emoties niet zo snel."

Ook toen zijn eigen vader vijf jaar geleden overleed, liet Kevin Bobson weinig merken. De ex-Ajaciëd liep er voor weg en heeft het verlies uiteindelijk alleen verwerkt. Nu heeft hij het een plekje kunnen geven.

De vader van Kevin was zo mogelijk nog rustiger dan hij. "We praatten nooit zoveel. Ik moest zelf altijd vragen hoe ik had gespeeld. Het belangrijkste wat hij me leerde was dat ik altijd mijn stinkende best moest doen. Dat probeer ik nu over te dragen aan Divaio."

Op het moment dat zijn vader overleed, stond Kevin onder contract bij FC Red Bull Salzburg. Co Adriaanse, die hem bij Ajax ook al had gescout, haalde hem naar Oostenrijk. Hij kwam niet aan spelen toe en na een halfjaartje leverde de ex-Ajaciëd zijn contract in en keerde terug naar Nederland. Sindsdien kwam hij nooit meer aan de bak bij een profclub.

"Ik heb nooit echt geluk gehad met zaakwaarnemers. Er zaten veel foute types tussen. Nu weet ik hoe dat allemaal werkt in de voetbalwereld. Dat is in het voordeel van Divaio. Ik probeer hem te beschermen hiervoor."

Sportief

Wat voor vader is Kevin zelf eigenlijk? Divaio: "Hij is niet streng. Gewoon lief. En sportief." Ook Bobson jr. is, geheel

in traditie, een jongen van weinig woorden.

"Achteraf gezien had ik misschien wel meer mijn mond open moeten doen," zegt Kevin over zijn eigen bescheidenheid. "Ik hield me vroeger wat afzijdig en kropte het op. Terwijl ik het er soms niet mee eens was. Dat leer ik Divaio nu: als je het ergens niet mee eens bent, doe je mond open."

Als voetballer lijken de twee niet heel veel op elkaar. Ze zijn allebei rap en technisch, maar daar is alles mee gezegd. Waar Kevin al op vroege leeftijd echt een rechtsbuiten was, kan Divaio op meerdere posities uit de voeten. Dat is het beleid van Ajax, waar de spelers in de jeugd veel van positie wisselen. Specialisten zoals Kevin worden niet meer gekweekt.

Wie heeft er eigenlijk meer talent? Kevin glimlacht. "Hij kan aardig voetballen. Volgend jaar begint hij in de D2, maar naar verwachting zal hij snel doorstromen naar de D1. Ikzelf heb nooit in het tweede team gespeeld." Hij kijkt pesterig richting zijn zoon. "Even zonder dollen. Ik ben supertrots op de man."

"Dat hij nu al bij Ajax speelt is sowieso mooi. En het zou fantastisch zijn als hij het eerste elftal haalt. Maar dat is nu veel te vroeg om te zeggen. Ik hoop in ieder geval dat hij het beter doet dan ik."

Pro Shots / Martijn Buskermolen

Kevin en Divaio Bobson. 'Ik ben supertrots op de man.'